

A NÉP BARÁTJA

(25. Röpiv.)

BÁTHORY SÁNDORTÓL.

Kedves Polgártársaim!

Furcsa időket élünk mi most, hasonlóul a változékony tavaszhoz, melyen majd elborul, majd kiderül, majd pedig esik. Folyó hó 17-kén este telegraphirozták Bécsből, hogy a magyar országgyűlést feloszlatták s az erre vonatkozó leirat már el is készült, csupán császár ö Fel-ségének kell aláírnia.

Alig pár nappal később azonban egészen más hírokat kezdtek a bécsi miniszteri tanácsban pengetni, melynek bizonyosan valami nem várt, véletlen esemény lehet oka, valami változás, melyre — mint egyik hazai lap megjegyzi — Schmerling miniszternek szeme szája elállt s már most ismét az a hír, hogy a magyar országgyűlést csak azért sem oszlatták fel.

A lapok, a dolgoknak e fordulatát külföldi eseményeknek tulajdonítják, sőt egyenesen állítják, hogy e tekintethen Anglia húzta a gyeplőt másfelé. Ugyanis, egy párisi levelező tudósítása szerint a híres angol államférfiu Palmerston lord, annak a tudós értelmes angolnak Dunlopnak, — ki Pestről nem rég azért hivatott vissza hazájába a londoni osztrák követ kérésére — mivel nagyon is keresztül látott a szitán s a magyar ügyekről igen is hiv tudósításokat küldött Angliába, — mondom ennek a derék férfinak Magyarországról szóló jelentéseit kinyomatván, azt a követség közt szétosztotta, hogy azok, hazánk ügyét áttekintve, ahoz okosan és bölcsen hozzá tudjanak szólani.

Ugyancsak Palmerston az angol kormány ez

első emberének lapja a „Globe“ azt állítja hogy ha a bécsi államférfiak nem bírnak valami olyast kikösködni, mely szerint kormányozhassanak mind Magyarországbán, mind pedig a többi elégületlen tartományokban: akkor át nem látható, hogy lehes-sen a belháboru elkerülhető s ennekmiatta a köz-pontban (Bécsben) székelő nagy hatalmasság felbomlásának európai veszélye.“ „Ausztriát, — folytatja az ujság — most, midőn a belzavarok há-lóiba van bonyolítva, ellenségei éles szemmel ki-sérik, ezek pedig derekason hozzálátnak az ütés-hez, mihelyt alkalom nyílik rá. Ha Ausztria, mint nagy birodalom a térképről letűnik, ezt minden gon-dolkodó ember sajnálni fogja, írja tovább a „Glo-be“ de senkisé fogja mondhatni, hogy az ural-kodóház nem érdemlette meg azon sorsot, melyet vak és bűnös kormány által régóta előkészített.

Egy másik angol lap (Spectator) pedig egyik cikkében Magyarország alkotmányos jogai mellett emel szót s elmondván azokat, miket az osztrák ha-talom Magyarországnak engedményt akar adni a pénz- és hadügyet kivéve.

„Soha — ugymond a Spectator — a kép-telenségig elégtelen valami, nem ajánltatott enged-mény alakjában szabad nemzetnek. Felderíti, hogy ez a kettő, pénzügy és hadügy pedig a leg-lényegesebb, mert ha a magyarnak kezében van hadügye, akkor, mint saját hadseregének ura, min-den időben meggátolhatná jogai megtámadását, ugyszintén ha pénzügyével rendelkezhetik, min-denkor meggátolhat ily megtámadást s épen ez az, mitől a bécsi kormány oly nagyon fél.“ „Nem ma-rad egyéb hátra; mint a szenvedőleges ellenállás; vagyis folytonos megtagadása mind annak, mi csak

fegyveres erőszak útján eszközölhető. Az országgyűlés együtt fog maradni, míg szét nem oszlatják. A megyei bizottmányok folytatandják tiltakozásaikat, míg azoknak tagjait ki nem űzik a teremből. Az újonczokat csak „fogva“ indíthatják el s az adók, csak katonai erőszak útján csikartathatnak ki. Magyarország csak várni fog s e várakozása eszközli az ausztriai birodalom megzsibbadását.“ — „Folyton folyva megtagadt adóknak behajtása többé kerül, mint amennyit azok érnek; az ausztriai kincstár pedig nincs oly helyzetben, hogy várhatna míg egyikéssé kedvezőbb hangulat állana bé.“

Rövid elmélkedés az érkezendő cs. leirat felől.

Bármily tartalmu legyen is a Bécsből közelebb az országgyűléshez küldendő leirat, hazánk derék oszlopaít, képviselőinket készen találja az s nem csüggeszti el, mert a törvény és jog azon erős paizsok, melyek a legerősebb védeszközeink, melyek megett bizton s nyugodt lélekkel, mint szikla állunk, ha netalán nehéz napok jönnének egyidőre, melyekkel meg kellene küzdenünk. Amely nemzet 12 év terhét kitartó türelémmel tudta viselni s nem csüggedt el a megkiséreltetések szigoru korában, az bizton várja s várhatja a közel jövőt, mely sorsának fellegét elüzi, hogy ahelyett a derü sugarai ragyogjanak egén.

Igaz, hogy a küzdelem, mely most a magyar nemzet előtt áll, nem csekélyebb, mint azon számos küzdelmei őseinknek, melyeknek oly gyakorta ki valának téve századon át, midőn pusztító töröktatár csordák dulták s pusztíták e szegény magyar hazát; de a helyzet sokkal kedvezőbb ám kedves polgártársaim! mert akkor, ama sötét századokban a karhatalma küzdött s a törvényre mitsem igen adott a külföld, — míg most Európa belbékéje jóléte, iparának s kereskedésének előmozdítása megkívánja, hogy a nemzetek törvényes jogai kellő figyelemben tartassanak.

Legyen tehát a leiratnak tartalma bárminő, a haza elcsüggedni nem fog, elcsüggedni nem szabad, — mert hazánk nagy bölcese, prófétája Deák Ferencz gyönyörűen mondta, hogy „bármily nehéz idők következzenek hazánkra ismét, a megszegett polgári kötelesség árán azokat megváltanunk nem szabad“ — s hogy „tűrnie kell a nemzetnek, hogy

megmentse az utókornak azon alkotmányos szabadságot, melyet őseitől öröklött.“

Igen, tűrni fogunk ha kell, ügyünk igazságaért, de elcsüggedni nem fogunk, mert tudjuk hogy:

„Még jöni kell, még jöni fog
Egy jobb kor mely után
Buzgó imádság epedez
Százvezrek ajakán.“

Hazai újdonságok.

* Aradvárosa f. hó 14-kén tartott képviselői gyűlésében elhatározta, hogy Duncombe, Griffith és White angol alsóházi tagoknak, nemzetünk iránt viseltető rokonszenve s ügyünk iránti érdekeltségük jeléül köszönő szavazatot intéz. Az országgyűlés mindkét házhoz eddigi magatartásaért bizalmi szavazatot intéz s azonkívül Deák Ferencz nagy hazánkfianak felirati javaslataiért üdvözlő levelet küld. Ugy hiszszük erről városi képviselőink sem feledkeznek meg a legközelebbi közgyűlés alkalmával; mert a hazafiui érdeket jelen viszontagságos időben nem méltányolhatjuk eléggé. A polgármester nevét pedig Szeged város példájára Arad is „polgárnagy“-ra változtatta, mely sokkal magyarosabban is hangzik.

* Buda város néhány hónappal ezelőtt a helytartótanácsához aziránt folyamodott, hogy, miután rendőrségét szervezni akarja, a várostól a katonai hatalom által 1849-ben elvett fegyverekre szüksége lenne s annál fogva azoknak visszaadatását eszközölje. A helytartótanács pedig most tudatja, hogy a fegyvertárban nem találtak oly fegyverek, melyek Buda város neve alatt volnának felvéve s azok fel sem lelhetők többé, mert az 1849-diki ostrom alkalmával elvesztek. Bizony furcsa sáfarkodás! A közgyűlés kénytelen volt ezzel megelégedni s a hiányzó fegyvereket megrendelni.

Külföldi hír.

△ Turini tudósítás szerint Cialdini olasz tábornagy kinyilatkoztatta Ricasoli miniszterelnöknek, hogy a nápolyi felkelőcsapatokat akkor teheti tönkre leghamarabb, ha megengedtetik nekik, hogy azokat Rómáig űzhesse, hova rendesen visszahúzódnak szoktak. Hírszerint már engedélyt is nyert erre a tábornagy, a francia kormány beleegyezésével,

mely megbizta a Rómában állomásozó francia őrség fejét Goyon tábornokot, hogy Cialdininak e részben akadályt utjába ne gördítsen.

A Magyarnemzet 1849-dik évi vértanuinak életrajza.

XI. Török Ignác

Született Gödöllőn 1795-ben. A császári genieknél alezredes, később erősségi helyigazgató, végre a magyar tábornokok sorában kétségkívül mint legügyesebb mérnök volt; ki ha nem vezetett is csatára, győzelemre ellenséges felek seregét, de bizonyára a győzelemnek és védelemnek nagyszerű elő munkáját páratlan ügyességgel, szorgalommal és észszerűséggel végezte. Ha többet nem említhetnénk, — nevének megörökítéséhez elég volna egy remek műve a komáromi vár megerősítése, — mely előtt haszontalanul tombolt az ellenfél serege, túlélte a haza bukását, — s megmutatta a következők, hogy midőn már az országot megvédeni nem lehetett — Komárom két császárság győző seregének nem, — hanem a vért és időt haszontalanul illetőleg bizonytalanságért vesztegetni nem akaró honfiak tanácsából — : a fenakadt reménység után tette le a fegyvert. — Török Ignácznak hasonló ügyessége meglátszott a szegedi és győri sáncok készületéből. Felőle mint hazafiról is el lehet mondani, hogy lelkének teljes erejéből igyekezett honunk szabadsága után.

Magas kopasz ember volt, ajánló barátságos kül-sővel birt.

S ki teljes életében védletszerekkel s védelemért működött: Aradon October hó 6-án felakasztott. —

Debreczeni leány.

Sötét éjjel, fehér ruhában,
Ki jár a harcok mezején?
Leány . . . leány ne költsd fel álmát,
Rég alszik már a vőlegény!

A lányka sejtí, s fájdalmában
Szép arcza omló könybe vész;
Az égen halvány hold tűnik fel,
A földön halovány vitéz.

„Óh alszol már én vőlegényem!
Nem várhattál meg engemet,
Egy éles kard hazád oltárán
Helyettem másnak jegyzett.“

Mily néma lön beszédes ajkad,
És forró kebled mily hideg;
Ott a sirkő, ott a sírirat:
Tört kardod és vérző sebed.“

És ráborul, hosszan csókolja,
De majd reszketve fölriad,
A távolból, mint hattyuének,
Zúg a széljelvert magyar had.

„Arczomon fehér rózsák nőttek,
Rajtad pirosak honodért;
De hiába önték könyvet érted,
S te hiába ontál érte vért.“

Ki elveszté honát, szerelmét,
És hite fájdalmába vész,
Egy kincse van még e világon.
Egy kincse: a megörülés.“

Bösz dalokat, gyászos regéket,
Ki zeng a harcok mezején?
Leány . . . leány ne költsd fel álmát,
Rég alszik már a vőlegény!

Gyulai.

Debreczeni hir.

* Folyó augusztus hó 21-kén egy hamisban-kóműhely jelentetett fel a városi hatóságnál, melyben 5 forintos meglehetősen hiven utánzott bankjegyek gyártattak. A társaság feje Horváth Imre, kinél a gép megalátott, már elvan fogva. Horváth már ki is vallotta a bankósajtó készítőjét Szentjóni nevű lakost és Mandel izr. suszter mester bünrészes czimboráját; állítása szerint a bankómetszvény Bécsben készült. A büntény a Fehérlóbeli pinczér által került napfényre, ki ilynemű bankóval már többször rászedetett. Addig jár a korsó a vízre, mig egyszer eltörik!

Figyelmeztetem kedves polgártársaimat, hogy a bankó jobb oldalán veres betűvel irt „Serie Om.“ vagy többeken Q m jegy után 172488 szám olvasható. A császári banknóták közt pedig ily szám alatt csak egy lehet, mig a hamisak mind a nevezett szám alatt készítették — s a festéke kivált zsirral való dörzsölés után fog. Tehát vigyázni kell arra milyen pénzt vesz el az ember, hogy kárt ne valljon!

Legújabb hírek.

Folyó hó 21-kén a nemzeti képviselőház ülésében nagy hazánkfia Deák Ferencz, egy az egész országgyűlési képviselő testület által elfogadott óvást olvasott fel, melyben az országgyűlés ünnepélyesen

tiltakozik az ellen, ami eddig és ezentul törvénytelenül történt és történendik. Ez óvása a nemzeti képviselőháznak oly fontos, oly országos érdekű, hogy azt jónak láttam kedves polgártársaim kedvéért szóról szóra ideiglatni:

„Az országgyűlés jogszerűleg egyedül a magyar alkotmány alapján működhetvén, semmit el nem mulasztott, hogy ezen alapot helyreállítsa s teljesen biztosítsa.

Az országgyűlésnek törvényszabta kiegészítése, a felelős miniszteriumnak és a felfüggesztet törvényeknek visszaállítása valának mindenekelőtt szükségesek arra, hogy az országgyűlés törvények alkotásába bocsátkozhassék. Ezeket sürgettük tehát mindenekelőtt, de ismételt felirataink sikertelenek maradtak s eképen az országgyűlésének hatásköre egyedül az ország jogainak védelmére lön szorítva, mit ki nem egészített állapotában is joga, sőt kötelessége volt erélyesen teljesíteni.

Az országgyűlési kölcsönös értekezések fonálát tetteleg a legmagasb leirat szakasztotta meg, midőn ősi alkotmányunkat az alapszerződések ellenére abszolút hatalommal lényegében átalakítva, tanácskozásainkat a császári diplomák és patensek terére s korlátai közé kívánta szorítani, hova mi jogszerűleg nem léphettünk.

Meggyőzött minket azon legmagasb leiratarról, hogy nincs szándéka ő Felségének a sanctio pragmatica értelmében visszaállítani alkotmányunkat, melyhez pedig mi hűtlenek soha nem lehetünk. És meggyőződésünket újabban megfogja erősíteni, ha az országgyűlésnek törvényszabta kiegészítése s a parlamentarizmus visszaállítása helyett az országgyűlésnek oly feloszlata következik be, mely a törvények rendeletével ellenkezik.

Az 1848. IV. törv. cikkely szerint az országgyűlést feloszlítani mindaddig nem lehet, míg a miniszterium a mult évi számadásokat és a következő költségvetést elő nem terjeszti s az országgyűlés azok iránt határozatot nem hoz.

De a törvény ezen rendelete nem teljesített s nem is teljesíthetik mindaddig, míg a felelős miniszterium vissza nem állítatik s az országgyűlés ki nem egészítetik: mert nincs törvényes kormány, mely a költségvetést előterjeszse s az országgyű-

lése épen az által, hogy a törvényszabta kiegészítés határozottan megtagadtatott, képtelenné van téve a költségvetésnek megállapítására.

Azt is rendeli az említett törvénycikk, hogy az országgyűlésnek feloszlata után 3 hónap alatt az újabb országgyűlés összeüljön. Ha tehát a feloszlata után az országgyűlése a törvényben kitűzött időre ismét össze nem hivatik, a törvény rendelete ez által is újabban sértve lesz.

Mi tehát kénytelenek vagyunk már előre minden ily eljárást alkotmányellenesnek s a 12 évig fenállott abszolútrendszer további folytatásának tekinteni. Az erőhatalomnak tetteleg ellene nem szegülhetünk; de azok ellen, mik ekép történnek, ünnepélyes óvást teszünk s kijelentjük, hogy minden jogilag fenálló törvényeinkhez és így az 1848-dik évben szentesített s országgyűlésileg meg nem változtatott törvényekhez is szoroson ragaszkodva, a hatalomnak minden oly lépését, mi azokkal ellenkezik, alkotmányellenesnek fogjuk tekinteni.

Óvás után pedig következő **határozatban** nyilatkozott a képviselőház:

1-ször. Az országban lakó minden nemzetiségű az ország területi és politikai integritásával nem ellenkező bármely igényeinek a feliratokban kifejtett elvek alapján kielégítését;

2-szor a különböző vallásfelekezetek közötti polgári és politikai teljes jogegyenlőségnek életbe léptetését és az izraelitákra kiterjesztését;

3-szor. Az urbérrel rokon természetű mindenemű birtokviszonyoknak a tulajdonjog sérelme nélkül, mind két fél iránti méltányosság, kárpótlás, illetőleg megváltás alapján megsemmisítését a törvények alkotására képesített országgyűlés első és legfontosb teendői közé sorozza.

A ház közegyetértéssel fogadta el e határozatot s azt is jegyzőkönyvébe igtatni rendelte.

A mai ülés jegyzőkönyve még az ülés folyama alatt hitelesített.

Az ülés többi részéről holnap teszünk jelentést.

Az országgyűlést feloszlató cs. leirat már Pestre érkezett s az aug. 22-kén tartott képviselői ülésben felolvastatott.

 Ára 6 kr.

Debreczen 1861. Nyomatott a város könyvnyomdájában.

